

7. Положення про Атестаційну колегію Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України [Електронний ресурс] : Наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 14 вересня 2011 року № 1059 / Інформ.-аналіт. центр «Ліга». — [К., 2013]. — Режим доступу : <http://www.liga.kiev.ua>. — Назва з екрану. — (Дата звернення: 01.11.2013).

8. Положення про спеціалізовані вчені ради [Електронний ресурс] : Наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 14 вересня 2011 року № 1059 / Інформ.-аналіт. центр «Ліга». — [К., 2013]. — Режим доступу : <http://www.liga.kiev.ua>. — Назва з екрану. — (Дата звернення: 01.11.2013).

9. Положення про експертну раду з питань проведення експертизи дисертаційних робіт Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України [Електронний ресурс] : Наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 14.09.2011 № 1058 / Інформ.-аналіт. центр «Ліга». — [К., 2013]. — Режим доступу : <http://www.liga.kiev.ua>. — Назва з екрану. — (Дата звернення: 01.11.2013).

Стаття надійшла до редакції 26.09.13.

О. Ю. Нечипоренко,
к.е.н., доцент кафедри правового регулювання економіки
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

СТУДЕНТСЬКА НАУКА ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ЗАСІБ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦЯ-ЮРИСТА ГОСПОДАРСЬКО-ПРАВОВОГО СПРЯМУВАННЯ

2013 рік для юридичного факультету є визначним — двадцятим роком після його відродження і функціонування у складі Державного вищого навчального закладу «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана».

Складно знайти в Україні освічену людину, котра б не знала, яку роль в освітній і науковій діяльності відіграє наш університет, що готує висококваліфікованих фахівців-економістів, менеджерів, маркетологів, а також, як непрофільний ВНЗ — і юристів господарсько-правового спрямування.

Відомо, КНЕУ — один із найстаріших і найкращих економічних ВУЗів України, з більш ніж 105-річною історією, знаний не

тільки в нашій державі, але й за її межами. Втім, популярності університету надають не тільки спеціальності економічного профілю, а й успішне функціонування відродженого у 1993 році юридичного факультету, який сягає традиціями глибоко у ХХ століття і за рейтингами останніх п'яти років постійно посідає 4–5 місце серед юридичних ВУЗів і факультетів України, яких налічується 234.

Завдяки поєднанню права та економіки, теорії та практики, наукової та навчальної діяльності факультет створив свій неповторний імідж серед юридичних ВНЗ України та юридичних факультетів окремих ВНЗ (непрофільних ВУЗів), як нашої, та й інших держав.

Випереджати час, уміти спрогнозувати потреби суспільного життя, відповідати його високим стандартам — це вимоги сучасності, яким відповідає юридичний факультет. Його випускникам завжди раді роботодавці. Про це свідчить високий рівень щорічного працевлаштування випускників юрфаку, не менше 85 % за фахом.

З часу відродження юридичний факультет очолює його декан Віталій Федорович Опришко, доктор юридичних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України, член-кореспондент НАН України, відомий юрист, член Конституційної Асамблеї, знаний ті шанований в Україні та в світі вчений. Під його керівництвом професорсько-викладацький склад факультету постійно вдосконалює нові прогресивні форми активізації навчального процесу, роботу зі студентами.

Чимало зусиль докладається для розвитку юридичної науки, перш за все, реалізації наукових програм. На сьогодні такою науковою проблематикою є загально факультетська тема: «Актуальні проблеми правового забезпечення економічного розвитку України». До цього, протягом останніх п'яти років реалізовувалася тема: «Законодавче забезпечення вирішення проблем, пов'язаних із подоланням наслідків Чорнобильської катастрофи», що є новацією у правничих наукових дослідженнях як в Україні, та і в СНД. Зазначені теми реалізуються шляхом залучення для їх наукової розробки викладачів факультету, аспірантів, здобувачів, талановитої студентської молоді.

Слід зазначити, що принциповою засадою функціонування системи вищої освіти, яка впроваджується в нашому університеті, зокрема на юридичному факультеті, є поєднання навчання з

поступовим оволодінням мистецтвом наукової роботи на усіх етапах підготовки юристів господарсько-правового фаху. Такий підхід дає можливість студентам здобувати додаткові знання, полегшує вибір тем для написання курсових та магістерських дипломних робіт, обумовлює усвідомлений вибір перспективи для подальшої наукової творчої діяльності і кар'єрного росту.

При цьому ефективним засобом для підготовки майбутнього фахівця-юриста господарсько-правового спрямування є науково-дослідна робота студентів, яка на юридичному факультеті має системний характер, організовується та проводиться висококваліфікованими викладачами і здійснюється за такими основними напрямками:

- участь у роботі наукових гуртків і проблемних груп;
- проведення олімпіад з правових дисциплін;
- підготовка та участь у наукових конференціях, у тому числі на Всеукраїнському та міжнародному рівнях;
- наукові публікації, зокрема в «Студентському юридичному журналі» та в науковому збірнику юридичного факультету «Правове регулювання економіки».

Одним із пріоритетних напрямів розвитку студентської науки є активна діяльність наукових гуртків і проблемних груп, яких на факультеті налічується відповідно 12 та 16.

Систематична і цілеспрямована робота студентів у зазначеній мережі наукових осередків стимулює розвиток їх творчих здібностей, сприяє становленню як майбутніх дослідників і науковців, а крім того, для студентів магістерського рівня підготовки є запорукою якісного написання дипломної роботи та її успішного захисту в Державній екзаменаційній комісії.

Однак, метою цього напрямку наукової роботи студентів є залучення їх до проведення початкових наукових досліджень, здобуття навичок пошуку наукового матеріалу, його правового аналізу, систематизації та класифікації. Шляхом організації індивідуальної науково-дослідної роботи, що забезпечує викладач, можливий успішний розвиток творчих здібностей студентів. У такий спосіб керівники гуртків та окремих проблемних груп можуть виявити науковий потенціал і здібності до науки студентів, зорієнтувати їх у наукових пошуках.

У свою чергу студенти мають можливість доторкнутися до світу наукових дискусій, полеміки, узагальнень і висновків, у результаті яких породжуються нові ідеї, концепції і навіть відкрит-

тя. В першу чергу, в юридичній науці це стосується змін до чинного законодавства.

Тематика наукових досліджень та організація роботи гуртків і проблемних груп на факультеті є такою, що сприяє засвоєнню теоретичних знань і поглибленому вивченню основних наук і навчальних дисциплін, які формують особистість фахівця-юриста господарсько-правового спрямування.

Однак, на факультеті працюють і такі наукові гуртки проблемні групи, тематика яких виходить за межі навчальних дисциплін і наук, що викладаються на кафедрах. Вони сприяють засвоєнню між предметних зв'язків, пошуку свого конкретного місця у юриспруденції за чітко визначеним фахом: юристконсульта фірми, банку, адвоката, нотаріуса, помічника суді та ін.

Слід зазначити, що із року в рік наукова діяльність і наукова творчість студентів юридичного факультету посилюється. Про це свідчить, як зазначалося, їх активізація в діяльності наукових гуртків і проблемних груп, а також олімпіадах з правових дисциплін на рівні факультету, університету, Всеукраїнському і навіть у міжнародних змаганнях. Так в олімпіаді з «Правознавства» на базі юридичного факультету у 2013 році взяли участь 117 студентів. Переможці олімпіади Аліна Богданець, Маріана Кузьменко, Дмитро Бережной були делеговані на участь у II етапі Всеукраїнської студентської олімпіади за спеціальністю «Правознавство» 2012/2013 н.р. у м. Харків, де досягли високих результатів.

Тенденцією також став усезростаючий інтерес до участі у щорічній науковій конференції студентів КНЕУ, день проведення якої самі учасники назвали Днем науки. Уже три роки кожен факультет проводить наукові конференції самостійно, без втручання керівництва університету, що дає певні «плюси», а також і свої «мінуси». Однак, активність студентів і їх глибина наукового пошуку, якість доповідей і повідомлень, їх актуальність із року в рік покращується. Так, на юридичному факультеті у 2013 році брали участь більш ніж 200 студентів. Тільки за кафедрою правового регулювання економіки працювало три підсекції, де виступило більше 60 студентів. За результатами конференції переможці нагороджені грамотами, цінними подарунками. Значна кількість вдалих доповідей надрукована в студентському науковому збірнику «Соціально-економічний розвиток України на початку XXI століття».

Роботи переможців пленарного засідання студентів-магістрів А. Богданець, В. Качановської, О. Гафінця (студента Академії прокуратури України) та студентів-бакалаврів І. Шумлянського та Д. Остапенка рекомендовані до друку у «Студентському юридичному журналі» та в черговому номері наукового збірника «правове регулювання економіки» № 13 за 2013 рік.

Важливу роль для підготовки юриста господарсько-правового фаху та для якісної наукової роботи студентів, особливо магістерських програм «правове регулювання економіки», «Господарське судочинство», «Правове регулювання банківської діяльності», відіграє підручник, підготовлений колективом авторів факультету та провідних вчених інших непрофільних ВУЗів України «Господарське право» у 2-ох частинах за загальною редакцією В.Ф. Опришка та Н.С. Хатнюк. Цінним є те, що цей підручник є базою для підготовки фахівця-юриста. У ньому на основі оновленого господарського законодавства та сучасних наукових концепцій характеризуються юридична природа та організаційно-правові засади здійснення господарської діяльності, головні її види, містяться авторські погляди на шляхи вирішення окремих пов'язаних з ними проблем.

Цілком зрозуміло, що не тільки ті студенти, які вивчають «Господарське право», а це 3-й і 4-ий курси, але й студенти магістерського рівня вважають за необхідне використовувати зазначений підручник поряд з іншою науковою літературою для глибокого наукового аналізу, підготовки доповідей і рефератів з актуальних господарсько-правових питань.

Варто зазначити, що введення нової магістерської програми з міжнародного економічного права, яка реалізується на факультеті з 2006 року, значно посилює інтерес студентів до проблем міжнародного економічного співробітництва, особливо після вступу України до СОТ і підготовки до асоційованого членства в ЄС. Цьому сприяло і наявність відповідної школи із зазначеної галузі міжнародного публічного права, яку започаткував ще у 1994 році професор В.Ф. Опришко. Підручник «Міжнародне економічне право» (перший і другий випуски) стали базою для підготовки як бакалаврів, так і магістрів, фахівців з міжнародної економіки та менеджменту. Доцільно зауважити, що ці підручники наділені навчально-методичними публікаціями і авторським надбанням, що були визнані як в Україні, так і на теренах СНД.

Значну роль поряд із зазначеними працями відіграв підручник, як продукт плідної роботи в рамках європейського проекту «Нові навчальні програми з міжнародного права» за програмою «TEMPUS — TASIC» (2003-2006 рр.) провідних університетів Східної та Західної Європи і КНЕУ імені Вадима Гетьмана (Україна), Університету Носамбрія (м. Ньюкасл, Великобританія), та Університету Партеноле (м. Неаполь, Італія). Керівником авторського колективу В.Ф. Опришко. Підручник надруковано українською та англійською мовами, виданий у 2006 році.

Фахове викладання предмету на базі створеної наукової школи фахівцями кафедри міжнародного та європейського права (завідувач кафедри к.ю.н., доцент Ратушний С.М.) сприяло підвищенню якості знань студентів, їх наукового пошуку у сфері регулювання відносин, що виникають у процесі міжнародного економічного співробітництва. Про це свідчила юридична підготовка студенток нашого факультету Ірини Паловець, Тетяни Херушової, Катерини Нікіпелової, які на основі тісного співробітництва факультету та адвокатського об'єднання «Волков, Козьяков і Партнери» взяли участь у Міжнародних судових дебатах з права СОТ і перемогли на національному раунді у м. Львові, Регіональному раунді в Бельгії серед представників університетів Маастрихту, Амстердаму, Лондону, Гельсінку, Бухаресту у березні–квітні 2010 року.

Можливість виступати перед відомими юристами Європи, змагатися із найсильнішими правовими школами, показати якість своєї рідної міжнародно-правової школи юридичного факультету КНЕУ та увійти в число переможців Регіонального раунду — усе це стало свідченням високого міжнародного іміджу нашого університету. Команда ретельно готувалася до Міжнародного раунду судових змагань з права СОТ, що відбувся 24–30 травня 2010 року в м. Санто-Домінго у Республіці Домінікана, де наші дівчата також стали призерами серед 15 найкращих команд з усього світу.

Підтвердженням високого рейтингу нашого факультету щодо результатів наукової діяльності є і переконлива перемога на міжнародних змаганнях у квітні 2013 року сестер Олександри та Ольги Матвієнко, студенток 4-го курсу з питань Міжнародного комерційного арбітражу. До цих змагань їх готувала заступник декана юридичного факультету з наукової роботи, кандидат юридичних наук, доцент кафедри правового регулювання економіки Ольга Кузьмівна Намясенко.

Усе це свідчить проте, що ми можемо, вміємо і робимо і ще багато чого зробимо, бо ми того варті, у нас є постійно розвивається прекрасна юридична школа з різнобічних напрямів підготовки висококваліфікованого фахівця-юриста, який витребуваний, потрібний, який із гордістю не тільки сьогодні, але й через багато років може сказати: «Я випускник юридичного факультету КНЕУ імені Вадима Гетьмана. Пройшов потрібну, цікаву фахову і наукову школу, коли був студентом». Вихід наших студентів на значення Всеукраїнського, Європейського і навіть світового рівнів — переконливо впевнює нас у цьому.

З кожним роком юридичний факультет ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана» покращує рівень підготовки фахівців господарсько-правової спеціалізації, яка включає в себе не лише глибокі теоретичні знання з юридичних та економічних дисциплін, що є особливістю цієї спеціалізації, а й практичні навички професійної діяльності. Студенти, які навчаються на факультеті, вивчають не лише профільні правові дисципліни, а й найважливіші економічні, оскільки без належної економічної підготовки не можливо бути фахівцем у господарсько-правовій сфері.

Слід зауважити, що підготовка юристів непрофільними вищими навчальними закладами є важливою і надалі, оскільки на часі чітка спеціалізація випускників-юристів. Витримати конкуренцію, бути потрібними роботодавцю можуть тільки особливі випускники профільного характеру, яких повинен сформувати кожен університет, академія, інститут, однак їх має об'єднувати рівень знань, культури, порядності, готовності слугувати людині, народу та закону.

Немає сумніву в тому, що для формування відповідних якостей сучасного фахівця-юриста, в тому числі і господарсько-правового спрямування, важливе місце займає і студентська наука.

Список використаних джерел

1. Про вищу освіту: Закон України від 17 січня 2002 р. № 2984-III // Відомості Верховної Ради України. — 2002. — № 20. — Ст. 134.
2. Відроджений заново: Юридичний факультет КНЕУ / [Павленко А. Ф. та ін.; за заг. ред. В. Ф. Опришка]; Київ. нац. екон. ун-т, Юрид. ф-т. — К.: Оріяни, 2003. — С. 186—208.
3. *Нечиторенко О. Ю.* Студентська наука юридичного факультету — на міжнародному рівні // Газета Київського національного

економічного університету імені Вадима Гетьмана «Економіст». — 2010. — №12–14 (1315–1317). — С. 6.

4. *Онiщенко О.* Наукова творчiсть студентiв юридичного факультету КНЕУ // Голос України. — № 92. — 21 травня 2005 р.

5. *Онiщенко О.* Студенти юрфаку дружать з наукою // Урядовий кур'єр. — № 105. — 24 квітня 2006 р.

6. *Опришко В. Ф., Фукс Н.А.* Особливості підготовки юристів у непрофільних вищих навчальних закладах / В. Ф. Опришко, Н.А. Фукс // Правове регулювання економіки: зб. наук. праць / М-во освіти і науки України, ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана»; відп. ред. В. Ф. Опришко. — 2012.— № 11-12. — С. 6—22.

7. Студентський порадник. — 9-те вид., доп. і перероб. Відп. за випуск А. М. Колот. — К.: КНЕУ, 2012. — Наукові і міжнародні хронічки студентства. — С. 111–120.

8. *Тацій В.* Проблеми вищої юридичної освіти в Україні: нові виклики сучасних реалій / В. Тацій // Право України. — 2009. — № 1. — С. 22—28.

9. Щорічні звіти про науково-дослідну діяльність кафедри правового регулювання економіки (2000–2012 рр.). Документація кафедри правового регулювання економіки.

10. Юридичний факультет КНЕУ 15 років після відродження / В.Ф. Опришко (кер. авт. кол.), О. І. Ющик, Л. О. Савенкова (та ін.); Київ. нац. екон. ун-т. імені Вадима Гетьмана. — К.: Вид. Дім Ін Юре, 2008. — С. 282—286.

Стаття надійшла до редакції 18.09.13.

Фукс Н. А.

к.е.н., доцент

заст. зав. кафедри правового регулювання економіки
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»

**ОСОБЛИВОСТІ МАГІСТЕРСЬКИХ ПРОГРАМ
ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ «ПРАВознавство»
У НЕПРОФІЛЬНИХ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ**

Вища освіта в галузі права є потужною соціальною силою в розбудові України як незалежної, демократичної і правової держави. Юридична освіта є однією з найпопулярніших, незважаючи